

Ještě před deseti dny to byla prosperující průmyslová oblast. Jedna z nejbohatších v Itálii. **BĚHEM OKAMŽIKU SE VŠE ZMĚNILO.** Obyvatelé severoitalského trojúhelníku mezi Modenou, Ferrarou a Mantovou dnes rozdělují život na ten před zemětřesením a po něm.

TEXT A FOTO
LUCIE CHVOJKOVÁ
AUTORKA JE NOVINÁŘKA
ŽIJÍCÍ V ITÁLII

ŠEST STUPÍNKŮ Richterovy stupnice jim obrátilo život úplně naruby. A 24 lidí o něj dokonce připravilo.

Sedím u svého psacího stolu, když se najednou všechno roztřeše. Trvá to několik sekund. Pokračuje snad zemětřesení kolem Modeny, kde před osmi dny ničivý otřes o síle přes pět stupňů Richterovy škály napáchal obrovské materiální škody a zabil sedm lidí? Desítky slabších otřesů tam probíhají v podstatě dosud. Volám svému synovi, kterému by měla každou chvíli končit škola.

Lidé hlásí zřícené domy, kostely, sklady, průmyslové haly ... Obavy z obětí na životech jsou zcela

ITALŠTÍ CARABINIERI ZATKLI TŘI LIDI OBLEČENÉ ZA PRACOVNÍKY CIVILNÍ OBRANY. OBCHÁZELI DOMY A VYZÝVALI OBYVATELE, ABY OPUSTILI DOMY KVŮLI BLÍŽÍCÍMU SE OTŘESU. PAK JE VYKRÁDALI.

na místě. Kolem desáté je oficiálně potvrzena první oběť. K zemi šly nejen objekty, jejichž statiku narušil otřes z 20. května, ale i další dosud nezasazené. V jednu hodinu se se mnou opět začíná třást židle a s ní i celé okolí. Intenzita je přibližně stejně silná jako ráno. Informace o počtu obětí se různí

od devíti do jedenácti. Do večera vystoupají na 15 a dalších několik lidí se pohřešuje.

V noci dochází k desítkám dalších, i když slabších otřesů. Přibyla další oběť. Dělník, jehož vyčtení chali pátrací psi v sutinách zřícené průmyslové haly. Většina lidí zemřela tentokrát právě v nich. Dělníci a podnikatelé. Kontrolovali stav objektů po první vlně otřesů.

PIKNIK

Začínám balit. Oblečení, spacák, baterku, zapalovač ... kapesní nůž ... uvědomuju si, že když člověk jede do místa zemětřesení, nikdy se na to nemůže dostatečně připra-

peštrobarevných stanů na rozkvetlých zahradách před domy a lidí polehávajících ve stínu stromů. Z toho pohledu dýchá klid. Vypadá to, že tu lidé prostě jen rádi stanují. Azurové nebe bez mráčku a teplota 31 stupňů to ještě umocňují.

Přibývající počet zřícených stodol, jež se v některých případech proměnily jen ve velkou hromadu sutin, mě vrací zpět do reality. Zastavuji u jedné z nich, abych si ji vyfotila. Z vedlejšího domu vy- chází prošedivělý muž. Připadám si hloupě. Víím, že se lidem v těchto případech zdá, že se novináři žijí na jejich neštěstí. Omlouvám se mu. Mávne rukou, na níž je vidět,

Ujímá se mě sympatický padesátník Luca Marchesi, pracovník tiskového oddělení zdejší radnice, a uvádí mě do děje. Tyká mi. „Tady těch několik stanů, tak to je radnice. Co stan, to jeden odbor. Před týdnem jsme se přesunuli do budovy téhle střední školy, ale po všem otřesu už není bezpečná ani ta. Všechno se neustále mění.“ Přes silnici vidím stanové městečko postavené provizorně na jednom z hřišť fotbalového stadiónu.

DOKONALÁ ORGANIZACE

Čekala jsem, že pouhý den poté, co se hroutily domy i průmyslové haly a umírali lidé, ještě povládnou určitý chaos. To, co ale vidím kolem sebe, je dokonalá organizace. Od okamžiků hrůzy uplynulo sotva 30 hodin. Nikde však není citit žádné zoufalství, žádné srdceryvné scény

Přijíždím do Mirandoly. Centrum není těžké najít, pečlivě ho vymezuje dvojité červeno-bílý plastový pás, který zamezuje přístupu.

se nekonají. Luca mi to vysvětluje: „Jednak je to tím, že výjimečný stav trvá už týden, takže už se to všechno zaběhlo. I ve stanových táborech. Včera tam sice přišla další vlna lidí, ale mezitím zase mnoho lidí odešlo bydlet třeba ke známým nebo příbuzným. Nebo do hotelů v horách a u moře, jež daly k dispozici několik lůžek pro lidi, kteří přišli o střechu nad hlavou. Nejsou zvyklí se vzdávat. Tady jsou lidé zvyklí pracovat. Proto tato oblast tak prosperuje. Mají to v povaze. Budou dělat všechno pro to, aby to tu bylo jako dříve.“

„Jedna věc je vidět zemětřesení v televizi a druhá zažít ho na vlastní kůži“, říká Luca. „Chvillemi si s přáteli říkáme: Je to vůbec možné? Opravdu se to děje zrovna nám? Stále ještě tomu nemůžeme uvěřit. Když přišel otřes, syn byl ve škole a manželka v práci. Pospíchal jsem nejdřív za synem a našel ho s ostatními dětmi před školou. Pak jsem vyrazil za manželkou, ale tu jsem nenašel. Teprve později jsem se dozvěděl, že ji záchranka odvezla do nemocnice se zraněním ruky,“ vzpomíná na ráno 29. května, jež bude ještě dlouho jeho noční můrou. „To jsou chvíle, které změní pohled na životní hodnoty. Ale nikomu bych je nepřál.“

ZEMĚTŘESENÍ V ITÁLII NA VLASTNÍ KŮŽI

Na druhou vlnu zemětřesení nevzpomíná ráda ani pětadvacetiletá Maročanka Fátima. „Můj byt byl jako Titanic při posledním valčíku před tím, než se potopil. Byla to hrůza. Dům se nezřítíl, protože má na rozdíl od většiny ostatních domů tady kolem antiseizmickou ochranu.“ Krk má zafixovaný ve zdravotním límci. „Byla jsem ráno doma a hlídala sestře děti. Když to vypuklo, vyběhla jsem ven nejdřív s Ažán. Pak jsem se vrátila pro malého. Když jsem s ním vyběhala ven, začala na nás padat skříň, která doslova tancovala po bytě. Tak jsem ho instinktivně schovala, aby tu ránu nedostal. Naštěstí to není nic vážného.“ Křikne něco na svého synovce, jenž dovádí opodál, a pokračuje. „To však nebylo to nejhorší. To, co jsem uviděla, když jsem vyběhla ven, jsem vůbec nečekala. Země se přede mnou doslova vlnila. Hlavou mi blesklo: A co teď? Bylo to jak konec světa. Trvalo to celé asi třicet vteřin. Dost na to, aby se člověk šíleně vyděsil.“

▼ INZERCE

Důvod, proč lidé stanují u svých neobytných domů, je i ten, že se bojí rabování. Oprávněně. Italští carabinieri právě zatkli tři lidi, z nichž dva byli oblečeni jako pracovníci Civilní obrany. Obcházel domy a vyzývali jejich obyvatele, aby opustili své domovy z důvodu blízkého se silného otřesu. Pak byty a domy vykrádali.

Musím se zastavit v jedné ze zdejších sýráren, jimž se zhroutily ve skladech obrovské konstrukce se zrajícími bochníky sýra – světoznámého Parmigiano Reggiano. Majitel sýrárny Capeletta v San Possidoni, Francesco Malagutti, sedí unaveně na dlouhých prknech, jež se na rozdíl od sýrových forem zachránila. Vidí mě přicházet s fo-

tákem na krku. Cítím už na dálku jeho nelibost. Čtyřicetkilové bochníky, které popadaly a nepoškodily se, se sýrárna snaží celé nebo naporcované rychle pod cenou prodat, aby eliminovala alespoň část obrovských ztrát. I já si solidárně pár kusů kupuju.

Bilance obou vln zemětřesení v okolí Modeny je neúprosná. Třicetadvacet mrtvých, stovky zraněných, 250 000 lidí, kteří nemohou nebo se bojí přespávat doma a provizorně přespávají ve stanech, obytných přívěsech a vlastních autech. Materiální škody už přesahují pět miliard eur. Škody na památkách a duších místního obyvatelstva jsou nevyčísitelné. Celá oblast nenávratně změnila svoji tvář. ❧

ŠVÉDSKÁ TEPELNÁ ČERPADLA DOSTUPNÁ PRO KAŽDÉHO

Při výběru tepelného čerpadla bychom měli dbát především na úsporu nákladů, cenovou dostupnost a tichost zařízení.

Úspora nákladů na topení a ohřev vody se odvíjí od typu a značky tepelného čerpadla. K nejpoužívanějším patří tepelná čerpadla země-voda a voda-voda. Absolutní špičkou je **NIBE F1245**. Při použití tohoto typu je možné spotřebu tepelné energie ve srovnání s klasickými systémy na fosilní paliva snížit až o 80 %.

Dalším kritériem výběru je **cenová dostupnost**. I kvalitní tepelná čerpadla mohou být za přijatelnou cenu. Jako příklad uvádíme **NIBE F1226** (typ země-voda či voda-voda). Kromě překvapivě nízké ceny vyniká jednoduchou instalací, snadnou ovladatelností, moderním designem a tichostí.

Další důležitá vlastnost je **tichost**. Hluk od čerpadla může negativně ovlivňovat komfort bydlení. Výrobci proto kladou maximální důraz na izolaci, výjimečně tiché je např. **NIBE F2300**. Je tak tiché, že se budete chodit přesvědčit, zda je v provozu.

Také zmíníme ventilační čerpadla. Řízené **větrání** udržuje v interiéru optimální teplotu a vlhkost a současně zajišťuje, že vzduch v budově je dokonale hygienický. Zamezuje působení alergenů, hromadění bakterií, virů, plísní a je prevencí vzniku civilizačních onemocnění. Tepelné čerpadlo **NIBE F750** poskytuje bezkonkurenční průměrné roční úspory a udržuje zdravé klima v domě.

Více na www.nibe.cz

